

ИСТИНА

6

0,50 €

OBSAH

- 3 Patriarcha Irenej
- 3 Serbska pravoslavná cerkev
- 4 Svjata Hora Athos
- 6 Hodnota človeka
- 7 Kráľu môj a Bože môj 11.
- 10 Mystika a mysticismus 3./3
- 14 1. list sv. Pavla Korint'anom
- 14 2. list sv. Pavla Korint'anom
- 15 Detská stránka
- 19 Jeleepomazanie
- 20 Božia spravodlivosť
- 22 Otázky a odpovede
- 24 Pravoslávna liturgia ... 2./2
- 26 Poučenia
- 28 Oslavy BPM
- 30 Stretnutie BPM v Inovciach
- 31 Oslavy BPM - fotogaléria

Svätýj car Lazar
Святой царь Лазарь

**Kúpou tohto časopisu podporujete pravoslávnu mládež.
Ďakujeme štedrým darcom. Spasi Vás Hospodi!**

ISTINA - mesačník pravoslávnej mládeže, ročník XX./2015, **Vydáva:** Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, **IČO:** 17075947, www.bpm.orthodox.sk, **e-mail:** sefredaktor@istina.sk, **tel.:** 0915 779 606

Obálka: Srbský patriarcha Irenej, 1. sv. spoveď PCO Jarabina

šefredaktor: Miroslav Knap, **zástupkyňa šefredaktora:** Nika Šoltýsová, **redaktori:** prot. Štefan Pružinský ml., prot. Peter Savčák, prot. Peter Soroka, jerej Miroslav Humenský, protodiakon Ján Husár, jero diakon Alexander Haluška, čtec Marek Cicu, čtec Matúš Kostičák, čtec Ľuboš Savčák, čtec Miloš Surma, čtec Patrik Palasiewicz, čtec Daniel Omaska, Ioánn Haladej, Marcela Hvižďaková, Zuzana Sadilková, Juliána Polakovičová, Radka Baková, Silvia Knapová, Štefánia Šaková, Zuzana Petrovajová, **pokladníčka:** Veronika Zacková, **technickí redaktori:** neobsadené, **detská stránka:** Anička Feďová, Lenka Havajová, Ľudmila Šandalová, **redaktori pre distribúciu:** neobsadené, **korektúra:** prot. Peter Kormaník.

Vychádza 12-krát do roka. Ročný príspevok 6,00 €+ poštovné 5,00 €

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu: Redakcia ISTINY, Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, Bayerova 8, 080 01 Prešov, prípadne na účet Istiny: 4008409298/7500.

Cirkevne schválené s blahoslavením vladyky Rastislava. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

ISSN 1335-6739, Číslo indexu: EV 3633/09, vydané: jún 2015

Patriarcha Irenej

Patriarcha Irenej (Gavrilovic) sa narodil v dedine Vidová v roku 1930. Bol pokrstený ako Miroslav. Ukončil Fakultu pravoslávnej teológie v Belehrade. Po dokončení štúdia išiel do armády. Po návrate z armády bol vzápätí vymenovaný za profesora na Prizrenskom seminári, pôsobil aj v Aténach. V roku 1974 bol zvolený za biskupa vikára patriarchu Srbska s titulom biskupa moravického. O rok neskôr, v roku 1975, bol zvolený za biskupa níškeho.

Na Posvätnnej synode biskupov 22. januára 2010 bol zvolený za arcibiskupa pečského, metropolitu belehradsko-karlovackého a srbského patriarchu.

Podľa diptychu Pravoslávnej cirkvi zastupuje šieste miesto medzi hlavami Pravoslávnej cirkvi vo svete.

Serbska pravoslavna cerkov

Christiansku viru na teritoriji súčasnej Serbiji priniesli svjatý apostolý. Perše masove chrešćenije Serbiv býlo za byzanskoho imperatora Iraklija (610-641). V roku 869 na žadojst serbskoho panovnyka Muntimira, byzantskýj imperator Vasil' macedoňskýj do Serbska poslav svjaščennykiv.

Autokefalitu Serbska cerkov dostala v roku 1219. Nebesným patronom Serbskoj cerkvi je svjatýj Sava Serbskýj († 1236), jakýj býl peršýj archijepiskop autokefaľnoj cerkvi a peršým patriarchom ša stal v roku 1346 Ioannikij.

Najsvjatišýj mošči serbskoj cerkvi: svjatýj Simeon (otec svjatohto Savý), svjatýj Štefan Dečanskýj, svjatyteľ Vasil' Ostrožskýj, mučenyk Lazar i Štefan.

Z najznamišých monastýriv je Chilendarskýj monastyr na Hori Athos v češť Presvjatoj Bohorodici, Svjato-Uspenska Lavra „Studenica“, Žičskýj monastýr i Pečskýj monastýr.

Kanoničňý zemli Serbskoj cerkvi suť štatý bývalej Juhoslaviji a jurisdikciji Serbskoj pravoslávnoj cirkvi suť v USA, Kanadi, Nimecku, Francuzsku, Maďarsku, Rumunsku, Švedsku, Australii i na Novym Zelandi.

Treba pripomjanuty, što jedyným mistom na Slovensku, jake bylo v17. stor. centrom Serbskoj cerkvi, de žýl patriarch Arsenij Čarnojevič, býlo Komarno. V Rakusko-Uhorsku jedyným narodom, jakýj zakonno mih maty pravoslavnu viru, býl lem serbskýj narod. Rusyne, jaký sja chotili vernuty do Pravoslavnoj cerkvi, býli nasyľno potlačuvany. Chranyteľom Rusyňiv za Rakusko-Uhorska býla Serbska pravoslavna cerkov, jaka tu poslala i svojich jepiskopiv.

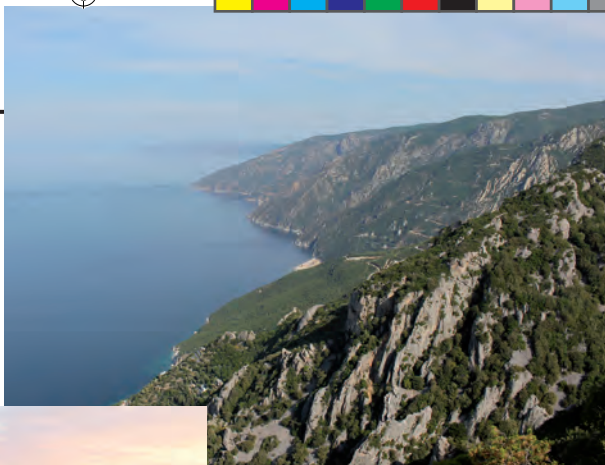
Redakcia časopisu Istina

Svjata Hora Athos

S Božom pomočom sme v maju navštivili jedno z najsvjatišých miest na sviti, Svjatu Horu Athos v Grecku. Je to poloostrov v Grecku, de po narjadiňu samotnoj Presvjatoj Bohorodicÿ majúť už výše 1000 rokiv zakazanÿj vstup

všÿtkÿ ženÿ i v kaŕždÿm z 20 monastÿrjoch je cholem jedna Jej čudotvorna ikona. V toj autonomnoj republiki ŕŕŕjut samÿ monachÿ, kotrÿ sut zasvjačenÿ Bohu i podvizajut sja jednak v monastÿrjoch, ale i v kelijach v lisoch, skalach, roklinach i všelijakÿch nedostupnÿch terenoch. Je tu množestvo svjatÿň, moščeĳ, vzacnÿch

ikon, fresok i prekrasnÿch pravoslavnÿch stavboch. V monastÿrju Karakal ŕŕŕje už 16 rokiv i monach zo Slovenska, otec Joanikij (Kupeć) (4. zľiva).

Pripravil: **prot. Peter Soroka**

Hodnota človeka

na zamyslenie

Biskup Nikolaj Velimirovič v jednom zo svojich pastierskych listov odpovedá svojmu duchovnému synovi:

„Píšeš mi, že si upadol do chudoby a že všetci tvoji priatelia ťa opustili. Jeden obracia hlavu na druhú stranu, druhý zďaleka na teba ukazuje prstom. Len viera ti ostala. Tá ťa drží, aby si sa nezbláznil, aby si si neurobil niečo zlé.

Stratil si svoju majetok, nie však aj svoju ľudskosť. Bohatstvo sa nenarodilo spolu s tebou. Na ceste života si ho našiel a ide s tebou. Ale na konci sa s ním rozlúčia všetci ľudia! Teba nechalo skôr, ako prišiel tvoj koniec. A toto ťa trápi.

Pre teba je to však veľké dobro. Stal si sa chudobný od pozemských vecí. Je čas, aby si sa stal bohatým v nebeských veciach.

Ďalej píšeš, že si čestne pracoval. Čestnosť je najlepšia snaha na získanie večnej odmeny. Čestnosťou človek môže získať bohatstvo, ale ho aj stratiť. Naopak, bohatstvom nemôže zväčšiť ani svoju čestnosť, ani svoju ľudskosť. A chudobou nestráca ani svoju čestnosť, ani svoju ľudskosť. Kto to vidí inak, nerozmýšľa správne. Nekráča podľa Christových slov, ale podľa ľudí z minulosti, ktorí človeka merali podľa množstva zlata. Veď Christos bol ukrižovaný na Golgote, aby zrušil toto barbarské váženie ľudí, aby svetu priniesol iné meradlo morálneho a duchovného hodnotenia.

Podľa Christovho meradla to, čo dáva človeku hodnotu, nie je získavanie bohatstva a potlačenie chudoby, ale láska, obrat k Božiemu zákonu. Lebo toto sa nestratí, keď bude mŕtve telo položené do hrobu, ale pretrváva aj za hrobom.“

Prevzaté z knihy: Zozul'ak, J.: Nikolaj Velimirovič, Nový Zlatoústy.

ИСТИНА

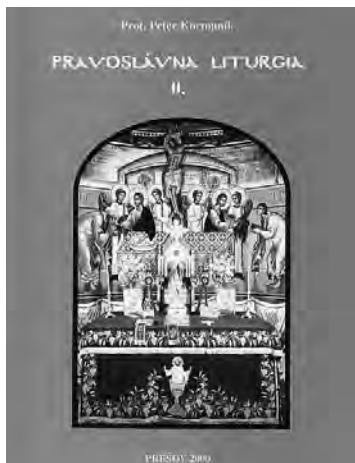

Kráľu môj a Bože môj (11. časť)

Sväté Písmo

Jedenásty verš piateho žalmu rozvíja slová predchádzajúceho verša, ktoré prorok Dávid nasmeroval proti svojim nepriateľom a v prorockom duchu proti nepriateľom Boha a Jeho Cirkvi. Vyzýva preto samotného Boha, aby ich súdil, aby posúdil ich myšlienky, slová i skutky. Povstali proti nemu, Božiemu pomazanému, kráľovi, no ako Dávid úprimne verí, tým povstali proti samotnému Bohu. Nebola to Dávidova nadutosť či pýcha, práve, naopak, úplná pokora a nádej, že sa Hospodin postaví na stranu spravodlivého.

5, 11 – **СѸДѢ ИМЪ, БѢЖЕ, ДА ѠПАДѸТЪ Ѡ МЫСЛЕНЬ СВОИХЪ: ПО МНОЖЕСТВѸ НЕЧЕСТІА ИХЪ ИЗРѢНИИ А, ІАКѠ ПРЕГОРѢША ТѦ, ГДѢ. – *Súd' ich, Bože, nech zanechajú svoje myšlienky; kvôli množstvu ich nečestností ich odvrhni, lebo Ťa rozhorčili, Hospodine*** – Dávid hovorí, že jeho nepriatelia (v prorockom zmysle: nepriatelia Christovej Cirkvi) budú nielen pozbavení dedičstva, o ktorom je povedané v úvode žalmu, no budú odsúdení na večné muky. Takéto a podobné prosby zbožných ľudí vyslovené proti bezbožným netreba chápať ako želanie pomsty, ale ako zbožnú horlivosť za Božie veci, ktorú

Svätý Duch vzbudzuje v ich srdciach a za ktorou nasleduje jej naplnenie, t.j. záhuba bezbožných v prípade, keď neučinia nápravu. Práve, naopak, všimnime si pokornosť tejto modlitby. Prorok nepovedal: Potrestaj ich, no povedal: Súď ich, zastav ich zlobu a urob ich ľstivé plány neúspešnými, t.j. modlí sa, aby to bolo im na úžitok. Múdrej duši je vlastné nepomstievat' sa za urážky, no trpieť ich, prosieť o zmúdenie pre tých, ktorí urážajú a tak sa vlastne postaviť proti urážaniu samotného Boha.

„Súď ich, Bože“ – Potrestaj ich na svojom spravodlivom Súde podľa toho, čoho sú hodní, podľa ich skutkov. Táto výzva sa v žalmoch nachádza niekoľko krát. Žalmisti často prosia Boha o spravodlivosť, o rozsúdenie ich sporu, ktorým je zápas s nespravodlivými ľuďmi.

„Nech zanechajú svoje myšlienky“ – Nech sa zrieknu svojich myšlienok, nech neuspajú vo svojich plánoch, nech stratia nádej, že by mohli premôcť Tvojich vyvolených.

„Kvôli množstvu ich nečestností ich odvrhni“ – Pre množstvo ich nečestných a bezbožných skutkov ich zavrhni, zbav dedičstva večného blaha a vyžeň do najčiernejšej tmy.

Pretože Ťa rozhorčili, Hospodine, keď konali zlé voči spravodlivým – nie ich urážali, no najmä Teba, Boha všetkých urazili.

Dávid akoby hovoril: Ty, Bože, ktorému sú protivní všetci zločinní ľudia (pozri v. 5–7), Ty sám ich súď, nechvidia falošnosť a nenaplniteľnosť svojich bezbožných plánov. Nech sa sami presvedčia o klamstve, ktoré hovoria. Za ich nečestnosť ich odožej od seba, lebo Ťa znevažujú, nectia; ja to neprosím kvôli sebe. Preto nie tak ma znepokojuje to, že sa stavajú proti mne, ako smútim pre

to, že sa stavajú proti Tebe, Bože, že Ťa rozhorčujú svojimi zlými úmyslami. Oni Ťa však rozhorčili aj tým, že broja proti mne, ktorý chráni Tvoje prikázania. Čím viac sa napŕňajú nečestnosťou a bezbožnosťou, tým viac sa vzdávajú od Tvojho milosrdenstva. Nečestný je však nielen ten, kto si nectí Boha, no aj ten, kto si Ho nectí tak, ako sa Boh uctievať má.

V posledných dvoch veršoch piateho žalmu (v. 12–13) prorok Dávid uvádza príčinu, prečo Boha prosí, aby vykonal súd nad nepriateľmi. Výsledok tohto súdu bude prospešný pre všetkých zbožných. Radosť spravodlivých znamená definitívne víťazstvo nad zlom. Dávid akoby hovoril: Bože, ak mi preukážeš pomoc v boji proti mojim nepriateľom, tak Tvoja dobročinnosť nebude užitočná len mne, no rozšíri sa na celú Tvoju Cirkev a na všetkých, ktorí Ťa milujú. A cez toto sa ešte viac všetci spravodliví utvrdia vo viere a preslavia Tvoje meno. Nie záhuba nepriateľov, no Tvoja prozreteľnosť naplní veselosťou veriacich v Teba a dá im večné potešenie. Oni sa presvedčia, že Ty v nich prebývaš, chodíš s nimi a robíš ich posväteným chrámom. Bože, keď vykonáš svoj spravodlivý súd, vtedy všetci dostanú spravodlivú odmenu podľa svojho života, vtedy všetci tí, ktorí, nádejajúc sa na Božiu milosť, znášali klebety, urážky a rôzne nepríjemnosti od bezbožných, zaradujú sa a ich radosť bude večná a nekončiaca (pozri Jn 16, 22).

Pripravil: **protodiakon Ján Husár**

Použitá literatúra:

АФАНАСИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский Валаамский монастырь 1994.

ФЕОДОР КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.

ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.

ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 2000.

ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.

РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.

Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.

ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

Pôsobenie krvi na dušu je celkom zrejme pri pôsobení vášne, hnevu a myšlienok hnevu na krv, zvlášť u ľudí, ktorí majú sklon k hnevu. Do akého amoku sa dostáva človek, rozpalený hnevom! Je zbavovaný akejkoľvek kontroly, vlády nad sebou; dostáva sa do moci vášne, moci duchov, túžiacich po jeho zahynutí, používajúcich na to ako zbraň jeho samotného; hovorí ako amokom zbavený rozumu. Taktiež je zrejme pôsobenie krvi na dušu, kedy je krv rozpaľovaná telesnou vášňou. Pôsobenie ostatných vášní na krv je menej výrazné; no aj ono existuje. Čo je to smútok, zúfalstvo, lenivosť? Toto sú rôznorodé pôsobenia na krv rozličných hriešnych myšlienok. Láska k majetku, k peniazom, bohatstvu, ziskuchtivosť nemenne majú vplyv na krv: potešenie, ktoré človeku spôsobujú snívania o obohatení, nie sú ničím iným ako oklamanie, klamlivé, hriešne hranie krvi? Duchovia zloby, neustále a nenásytne túžiaci po ľudskom zahynutí, pôsobia na nás nielen myšlienkami a snivami, blúzneniami, ale aj rozmanitým dotykom, ohmatávajúc naše telo, našu krv, naše srdce, náš rozum, všetkými cestami a prostriedkami sa usilujúc naliať do nás svoj jed... Rozmanité rozpálenie krvi pôsobením rozličných myšlienok a démonských blúznení vytvárajú ten ohnivý nástroj, ktorý bol daný pri našom páde padnúcemu cherubínovi, ktorým on pohybuje v našom vnútri, brániac nám vo vstupe do tajomného Božieho raja duchovných myšlienok a pocitov.

„Osobitnú pozornosť by sme mali venovať pôsobeniu na nás domýšľavosti, ktorej pôsobenie na krv je veľmi ťažké vybádať a pochopiť. Domýšľavosť takmer vždy pôsobí spolu s delikátnou slasťou a prináša človeku najjemnejšie hriešne sladké potešenie. Jed tejto slasti je tak jemný, že mnohí uznávajú slasť domýšľavosti a rozkoše za potešenie svedomia, dokonca za pôsobenie Božej milosti. Askéta oklamáný touto slasťou sa krok za krokom dostáva do stavu sebaoklamania; považujúc sebaklam za stav v milosti, sa postupne dostáva do plnej moci padnúceho anjela, neustále prijímajúceho podobu Anjela svetlého – stáva sa nástrojom, apoštolom odvrhnutých duchov. Z tohto stavu sú napísané celé knihy, vychvaľované zaslepeným svetom a čítané neočistenými od vášní ľuďmi so slasťou a žiadostivosťou. Táto zdanlivo duchovná rozkoš nie je ničím iným ako slasťou zjemnenej domýšľavosti, namyslenosti a rozkoše. Nie rozkoš je údelom hriešnika: jeho údelom je – plač a pokánie. Domýšľavosť mravne rozvracia dušu presne tak ako vášň smilstva mravne rozvracia dušu i telo... Práve preto je svätými otcami ako obecné pravidlo pre všetkých mníchov, zvlášť pre tých, ktorí sa zaoberajú modlitbou a chcú v nej napredovať, predkladané sväté pokánie, ktoré pôsobí priamo proti domýšľavosti, prinášajúc duši chudobu duchovnú. Už pri značnom cvičení v pokáaní je badateľné pôsobenie domýšľavosti na dušu, veľmi zhodné s pôsobením vášne smilstva. Vásň smilstva učí usilovať sa o nedovolené vzájomné spojenie s iným telom a v tých, ktorí sa jej poddajú, dokonca len jediným uspokojením nečistými myšlienkami a pred-

stavami, mení všetko pociťovanie srdca, mení zloženie duše a tela; domýšľavosť vedie k protizákonnému pripojeniu k ľudskej sláve, a dotýkajúc sa srdca vedie k neusporiadanému slastnému pohybu krvi – týmto pohybom mení všetko naladenie človeka, zavádzajúc ho do spojenia s telnatým a temným duchom sveta a takto ho odcudzuje od Ducha Božieho.¹²

Keď Božia milosť zahalí modlitebný duchovný vzostup a začne spájať rozum so srdcom, vtedy hmotná teplota krvi úplne zmizne. Modlitebné sväté pôsobenie sa vtedy úplne mení; stáva sa akoby prirodzeným, úplne slobodným a ľahkým. Vtedy sa v srdci objavuje iná teplota, jemná, nehmotná, duchovná, neproduktujúca nijaké rozpálenie – naopak, ochladzujúca, presvecujúca, orosujúca, pôsobiaca ako liečivé, duchovné, mastiace pomazanie, tiahne k nevy-sloviteľnému milovaniu Boha a človeka.¹³ „Duchovným pôsobením definitívne slabnú pôsobenia krvi na dušu; krv sa vracia, aby vykonávala svoju prirodzenú službu v telesnom zložení, prestane slúžiť, mimo svojho prirodzeného určenia, za nástroj pre hriech a démonov. Svätý Duch zohrieva človeka duchovne, zároveň orosujú a ochladzujú dušu, doposiaľ oboznámenú iba s rôznorodými rozpáleniami krvi.“¹⁴ Podľa Loseva rozpálenie krvi v rozumovo-srdcovej modlitbe je Filioque. Ono je nevyhnutným logickým záverom z Filioque. Ale to, čo som teraz ukázal ako prirodzenosť a štýl oboch druhov mystickej skúsenosti, pravoslávnej a katolíckej, to isté je možné formulovať aj obecne vo vzťahu východného a západného myslenia, východnej a západnej teológie.

„Je možné poukázať na dve črty, ktoré sú navzájom spojené, ako na charakteristické pre augustinizmus v zmysle určitého nasmerovania teologického myslenia: na psychologické hľadisko, určujúce v samotnej podstate charakter špekulácie Augustína, a na osvojenie osobitného významu princípu racionálneho poznania vo vzťahu k predmetom viery, sprevádzané pokusom vo väčšej alebo menšej miere realizovať tento princíp v praxi.“

„Zatiaľ čo antický svetonáhľad vyniká charakterom objektivít, prevládanim záujmu o svet vonkajších javov, a dokonca obracajúc sa k javom vnútorného života, Grék iba prenáša do tejto oblasti metódy štúdia vonkajších javov a najviac zo všetkého sa zaujíma o jej intelektuálnu stránku, vtedy, kedy vo východnom gréckom kresťanstve je hlavná pozornosť venovaná objektívnej stránke náboženstva – pre Augustína, naopak, vonkajší svet nepredstavuje záujem, ale vnútorný svet duševného života, a nie na intelektuálnu stránku tohto života ob-

12. Ignatij Brjančaninov: Sočinenija, II. s. 214-216.

13. Ibid, s. 296.

14. Ibid. S. 217-218.

racia svoju osobitnú pozornosť, nie na rozum, ako schopnosť reflektovať vonkajšie objektívne bytie, ale na vnútorné sily ducha, ktorými je zvnútra pohybovaný proces psychického života, na vôľu a pocit. Neohraničuje sa jednoduchým pozorovaním faktu a jeho objektívnym odovzdaním, za ktorým úplne odstupuje do úzadia osobnosť samotného pozorovateľa, ale na prvom mieste je u neho vzťah k faktu samotného subjektu, jeho pociťovania a úsilia. Predpokladá, že samotný tento subjektivizmus musí mať, tak povediac, objektívny význam preto, lebo psychická stránka je u všetkých rovnaká. Rozum nemá sám sebe vytvárať problémy, ale musí riešiť úlohy, ktoré povstávajú zo samotného života. Hlavnou, ale aj najvnútornejšou potrebou ľudskej prirodzenosti je potreba religiózna, ktorá určuje všetko smerovanie duchovného života človeka. Tejto potrebe musí slúžiť poznanie, a práve skrze sebazpoznanie človek môže dôjsť k vedomiu tejto potreby. Jedine skrze sebazpoznanie sa môže presvedčiť o svojej bezmocnosti v oblasti morálnej činnosti a o nutnosti hľadať vyššiu pomoc; jedine na sebazpoznaní sa môže zakladať skutočná pokora, ležiaca zasa v základe všetkej religiózneho morálneho života.“¹⁵

„Teoretický charakter Východu, ako sa hovorí, našiel svoje vyjadrenie, tak povediac v metóde aj obsahu východnej teológie. Zatiaľ čo u bl. Augustína vzťah človeka k Zjaveniu, ako prameňu poznania, je predstavovaný ako vzťah majúceho skúsenosť (zakúšajúceho) a dokonca pochybujúceho, ešte len hľadajúceho pravdu bádateľa, pričom životný význam pravdy je určovaný vlastnou prežitou skúsenosťou a svedectvo ľudského vedomia je posledným kritériom pri jej hodnotení – vo východnej teológii je tento vzťah predstavovaný ako vzťah rozumu nazerajúceho či prijímajúceho existujúcu objektívnu pravdu a kladúceho ju do základu svojich záverov ako niečo, čo je samo osebe hodnoverné. Rozum (um, nous), schopnosť nazerania je podľa gréckeho názoru hlavnou schopnosťou človeka a je používaná na vyjadrenie pojmu ducha. Svojím obsahom chce byť východná teológia predovšetkým rozvinutím faktov, obsiahnutých v Zjavení, skrze použitie k nim logických operácií rozumu, a nie reflexiou nad skúsenosťou vlastného života a činnosti človeka. Činiac východným bodom Boha a Jeho zjavenie pri nemožnosti pre ľudský rozum objasniť zjavenú pravdu v celej plnosti, východní teológovia, prirodzene, začínajú pri ujasnení predstavy o Bohu z najabstraktnejších¹⁶ definícií, opierajúc sa o výsledky gréckej filozofie (alexandrijská škola a platonizmus), aby potom už, podľa miery odhalenia Bohom zjaveného učenia ich naplnili určitejším obsahom (Justín Filozof, Klement Alexandrijský, Origenes). Abstraktné definície pokračujú v existencii aj v

15. BRILIANTOV, A.: Vlijanie vostočného bogoslovija na zapadnoje v proizvedenijach Joanna Skota Eriugeny, Sankt Peterburg 1898, s. 90-92.

16. Pod „abstrakciou“ A.I. Brilliantov podľa všetkého rozumel to, čo je súčasne aj najabstraktnejším i najkonkrétnejším princípom (ako napr. Plotínovo Jediné či Svetlo. Mrak Dionýza Areopagitu), nazvať abstrakciou jednoducho toto, samozrejme, nemôžeme.

neskorších časoch.¹⁷

Pre východného mnícha nie je dôležitý on sám, kvôli čomu je na tejto pôde aj málo „opísaní“ vnútorných stavov askétu. Pre západného askétu je ešte okrem Boha dôležitý aj on sám. Toto pozitivistické zjatie vlastnou osobnosťou je ontologicky vyjadrené predovšetkým ako Filioque; potom je vyjadrené ako učenie o neomylnosti pápeža (zatiaľ čo na Východe nielen patriarcha je omylný, ale konali sa aj „lotrovské“ snemy, a ani nespravodlivo ustanovený patriarcha, ani nesprávne zvolaný snem v žiadnom prípade negarantujú pravdu, a o pravde svedčí iba ona samotná, pravda); ona je vyjadrená v dogme o nepoškvrnenom počatí; atď. atď. – až po hysterické besnenie v lžemodlitebných stavoch. Tento efektívny subjektivismus a psychologizmus, spojený s formalistickou strohosťou disciplíny (agnosticizmus a pozitívny formalizmus dialekticky predpokladajú jedno i druhé), vždy bývali lákadlom pre popletenú, úbohú srdcom i rozumom, vskutku „bezprizornú“ ruskú inteligenciu. V tých nemnohých minútach svojej existencie, kedy zo seba pučila „religiózne pocity“, sa z väčšej časti správala k rélii a kresťanstvu ako k najzaujímavejšej senzácii; a nádherný, vybrúsený, „psychologický“, kľukatý a uhýbavý, krvou rozpálený a zároveň juridicky presný a disciplinovaný-požadujúci katolicizmus, nádherný ako samotný stan – vždy bol k službám pre tieto nešťastné mravne rozvrátené duše. Stačí už samotné to, že u katolíkov je oholený patriarcha, ktorý sa v oltárnej časti posadí na prestol (ktorého sa na Východe sotva dotknú), že v ich katedrálach chrámoch hrajú symfonické orchestre (ako napr. pri kanonizovaní svätých), že na požehnanie pápeža a kázeň paterov modliaci sa v chráme odpovedajú aplauzom, že sú tam sochy, orgán, desaťminútová omša atď. atď., aby sme pochopili všetku duchovno-štylovú nezlučiteľnosť katolicizmu a pravoslavia. Pravoslávie je pre katolicizmus anarchické (pretože pocit objektívnej, samej osebe danej pravdy, je v katolíctve skutočne stratený, a meonálne bytie je vždy anarchické). A katolicizmus je pre pravoslávie rozvratný a duchovne oklamný (pretože meon, v ktorom sa zmieta, z tohto pohľadu, veriaci je vždy rozvrat). Katolicizmus sa prekrúca na hystériu, kazuistiku, formalizmus a inkvizíciu. Pravoslávie, rozvracajúc sa, dáva chuligánstvo, lotrovstvo, anarchizmus a banditstvo. Jedine v tomto svojom deviánsťe a rozvrate sa môžu stretnúť, zvlášť, pokiaľ ich zosyntetizujeme pomocou protestantsko-obrodzujúceho judaizmu, ktorý dokáže hystériu a formalizmus, neurasténiu a rímske právo spojiť s lotrovstvom, krvavou slasťou a satanizmom pomocou chladného a suchého jedla politicko-ekonomických teórií.¹⁸

Prípravil: **prot. Ján Šafin**

17. Brilliantov, A.: cit. dielo, s. 139-140.

18. LOSEV, A.: Очерки античного символизма и мифологии. VI. Социальная природа платонизма. Продолжение: Прочие латинские догматы и молитвенная практика, Москва 1993. Электронická podoba: <http://psylib.org.ua/books/losev000/txt107.htm>

Prvý a druhý list sv. apoštola Pavla Korint'anom

Kniha **Prvý list sv. apoštola Pavla Korint'anom** je výklad samotného listu. Dôvodom napísania tohto listu boli aktuálne problémy v Korintskej cirkvi. Išlo tu o otázky morálne (smilstvo), otázky manželstva a panenstva, miešané manželstvo, jedenie mäsa obetovaného modlám, duchovné dary, vzkriesenie mŕtvych, rôzne anomálie a neporiadky, súdy pred pohanskými mestskými sudcami a iné. Boli vytvorené štyri skupiny v Korintskej cirkvi, ktoré sa od seba odlišovali, no neprerástli do siekt. List bol napísaný v Efeze okolo roku 56/57.

PRAVOSLÁVNE
BIBLICKÉ
KOMENTÁRE

7

Prot. Štefan Pružinský

PRVÝ LIST
SVÄTÉHO APOŠTOLA PAVLA
KORINT'ANOM

„Veľmi vás teda prosím, bratia, menom nášho Pána Isusa Christa, aby sme všetci hovorili to isté, aby neboli medzi vami roztržky, ale aby ste boli utvrdení v tom istom zmýšľaní a v tom istom úsudku“ (1Kor 1,10).

Autor: **prot. Štefan Pružinský, st.**

Počet strán: 306, Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: slovenský jazyk, Vydané: 2013

Kniha **Druhý list sv. apoštola Pavla Korint'anom** je výklad samotného listu a nemá žiadnu spojitosť s Prvým listom. Cieľom tohto listu bolo nastoliť pokoj a poriadok. Pavel mal v Korinte nepriateľov. Buď to boli judaisti alebo Židia, ktorí prišli z Palestíny a zmiešali sa so 4. skupinou veriacich (tzv. „Christových“). Pavla považovali za druhoradého apoštola, pretože osobne nepoznal Isusa. Tento list i Pavlova návšteva v Korinte dosiahli svoj cieľ: v Korintskej cirkvi nastal poriadok, jednota a pokoj. Pavol sa tu zdržal 3 mesiace a napísal tu list rímskym kresťanom. Úspešne prebieha aj zbierka pre chudobných v Jeruzaleme. List bo napísaný vo Filipách, a to na jeseň roku 57.

„Ved' Boží Syn Isus Christos, ktorého sme u vás hlásali, ja Silván a Timotej, nebol „áno“ aj „nie“, ale v Ňom bolo (iba) „áno“ a v Ňom je „amen“ Bohu na slávu skrze nás“ (2Kor 1,20).

Autor: **prot. Štefan Pružinský, st.**

Počet strán: 206, Väzba: brožovaná väzba

Jazyk: slovenský jazyk, Vydané: 2014

PRAVOSLÁVNE
BIBLICKÉ
KOMENTÁRE

8

DRUHÝ LIST
SVÄTÉHO APOŠTOLA PAVLA
KORINT'ANOM

ИСТИНА

Detská stránka

súťaž

Milé deti, v tomto čísle Istiny sme si pre Vás pripravili zopár úloh. Veríme, že sa niečo nové naučíte. Úlohy nám zašlite, prosíme, do redakcie Istiny najneskôr do 15. 09. 2015. Vyžrebovaný výherca bude odmenený. Prajeme Vám veľa úspechov!

1. Prepíšte básničku od Ludmily Šandalovej písanými písmenkami:

Kid' výrosnu

Vzhľáň na mene, mij Isuse,
milostyvo každýj deň,
naj sja serdce nekolýše,
naj sja v Tobi ľubyt' lem.

Kid' pojimam sja ručkamy
najdorohšých štosj mi dal -
moho ňaňka, mojoj mamý,
žebým v sviťi ne padal.

Jak výrosnu, mij Isuse,
po stežečkach pidu sam.
Naj sja serdce nekolýše...
Nepobludžu - Tebe mam.

2. Prepíšte básničku písanými písmenkami

Ďakujem Isusko, že si so mnou,

že dávaš lásku mi celou dušou!

Aj za anjelika môjho Ti tiež

ďakujem, Isusko! Lúbim Ťa! Vieš?

Ocko a mama radi má majú,

Všetko na svete zo srdca mi dajú!

Hviezdičku z neba dostať im nemôžem,

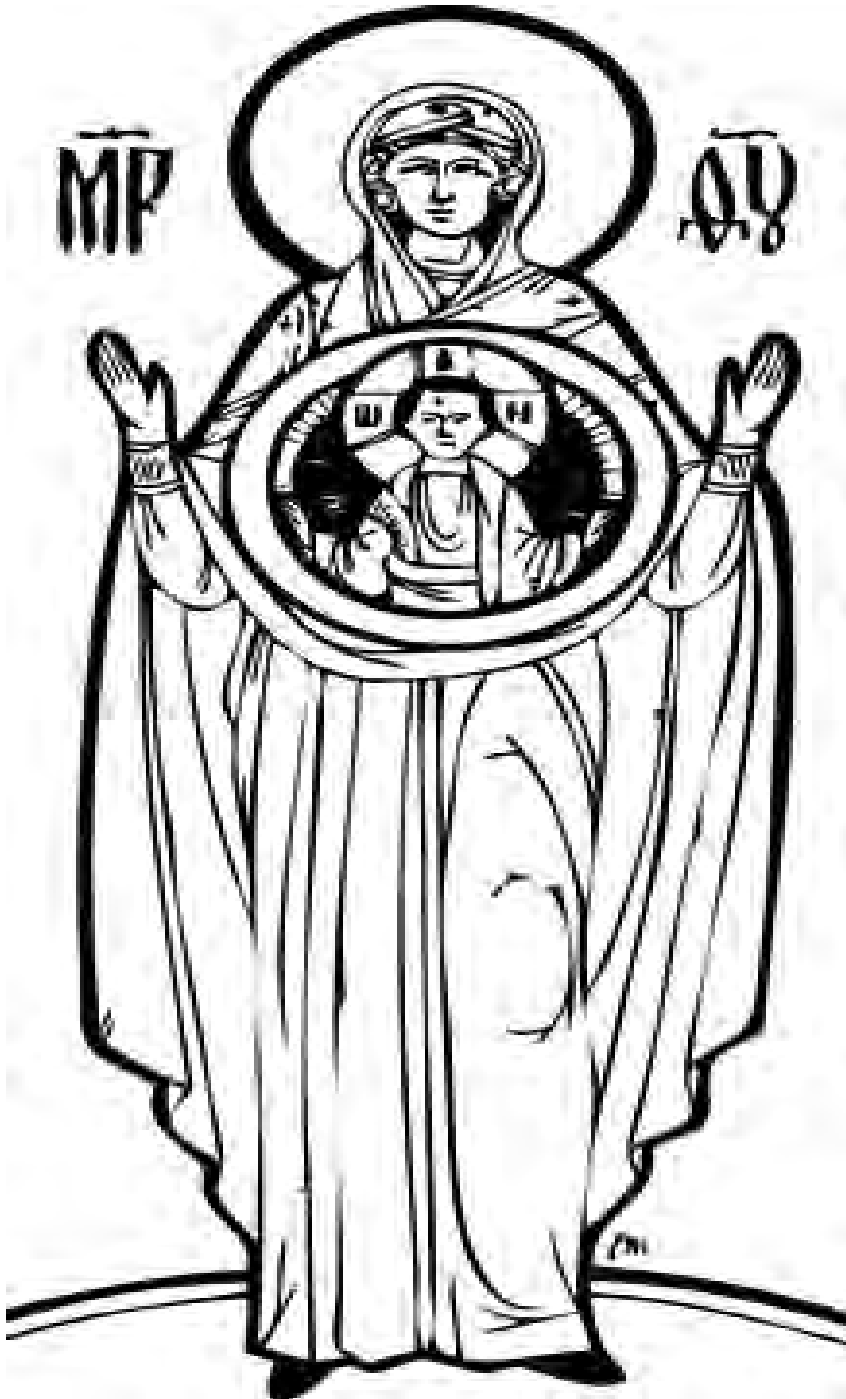
Ja ju nakreslím a básničku zložím.

Autor: **I. Macková**

3. Vymalujte obrázok

4. Vymaľujte obrázok

THE SAMARITAN WOMAN.

Jelepomazanie - pomazanie chorých *základy viery*

Isus Christos prišiel na tento svet, aby „niesol bolesti“ ľuďí. Pretože Isus je cez Svätého Ducha stále prítomný v Cirkvi, moc liečiť pripadá Cirkvi.

Tajina jelepomazania je špeciálnou cirkevnou modlitbou za uzdravenie. Ak je viera dostatočne silná a najmä ak je to Božia vôľa, dôvod neveriť je zbytočný, lebo Boh môže chorých uzdraviť, čo bolo jedným z prejavov Jeho Božieho mesiášstva.

Je niekto medzi vami chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi a nech sa nad ním modlia a pomažú ho olejom v Isusovom mene. A modlitba viery uzdraví chorého a Isus ho pozdvihne. A ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu. Význávajte si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste boli uzdavení (Jk 5, 14-16 a Mk 6,13).

Tajina pomazania chorých – jelepomazanie je tradične soborná (jednotná), čo znamená, že na modlitbu sa schádza čo najväčšie množstvo ľudí. Obrad si vyžaduje siedmych kňazov, čítanie siedmych Apoštolov a siedmych Evanjelií, sedem modlitieb a sedem pomazaní olejom, pripraveným zvlášť pre túto bohoslužbu. Ak nie je možné vykonávať túto tajinu podľa týchto pravidiel, postup je zhromaždiť toľko kňazov a ľudí, koľko je v tom okamihu možné.

Cieľom tajiny jelepomazania je uzdravenie a odpustenie. Keďže nie vždy je uzdravenie vôľa Božia, jelepomazanie sa vykonáva v súvislosti so slovami Isusovej modlitby o splnení Božej vôle. Zámerom je posvätiť choré telo a zjednotiť utrpenie človeka s utrpením Christa. Posvätené telo nadobudne silu a súženie chorého človeka nepovedie k smrti jeho duše, ale k večnému spaseniu vo vzkriesení a k životu v Kráľovstve nebeskom.

Samozrejme, že človek sa smrti nevyhne. Zomrieť musí každý, aj ten, ktorému bol v tomto živote uložený dočasný odklad svojho odchodu, aby prežil na tejto Zemi viac času. Samotné uzdravenie chorého preto nie je konečným cieľom tejto tajiny. Je nám dané Bohom na znak milosrdenstva a ako ďalšia príležitosť na to, aby človek žil na tomto svete pre Boha a pre svojich blízkych.

Pre prípady, kedy človek očividne prežíva posledné chvíle svojho pozemského života, má Cirkev špeciálne modlitby na oddelenie duše od tela. Tajina jelepomazania je určená pre fyzicky a psychicky chorých, nie pre chvíle smrti. Nie je posledným pomazaním, za ktoré sa niekedy považuje, alebo obradom, ktorý sa vykonáva iba v mimoriadnych situáciách. Jelepomazanie je tajina duševného a fyzického uzdravenia bez ohľadu na druh a závažnosť choroby.

Spracovala: **Radka Baková**

Zdroj: HOPKO, Thomas, Základy Pravoslávnej viery II., Bohoslužby, Prešov, 2012, s. 30 - 31.

Božia spravodlivosť

na zamyslenie

„Lebo hovorím vám, ak vaša spravodlivosť neprevýši spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do Nebeského kráľovstva“ (Mt 5, 20).

Stále som nemal jasno v tom, ako sa človek môže stať svätým a čím zvláštnym sa vyznačovali naši svätí, teda za čo ich Boh odmenil.

Raz som prišiel k starcovi Paisijovi a opýtal sa ho:
- Otče, čo zvláštne majú svätí oproti ostatným ľuďom, čím vynikajú a za čo prijímajú blahodať od Boha?

Starec mi vtedy odpovedal:
- Naši svätí mali Božiu spravodlivosť a nie ľudskú.

Opäť som sa opýtal:

Čo je, otče, táto Božia spravodlivosť?

A on mi odpovedal nasledujúcimi príkladmi:

- Predstav si, že za stolom sedia dvaja ľudia a majú pred sebou tanier, na ktorom je desať marhúl. Ak jeden pre svoju chamtivosť a labužníctvo zje sedem a druhému nechá tri, vtedy je v neprávě a krivdí druhému. Toto je nespravodlivosť.

Ak teraz tento povie:

- Ved' sme dvaja a marhúl je desať – každému z nás patrí päť, - a zje päť a druhému nechá ďalších päť, v tom prípade tento človek uplatňuje ľudské právo a má ľudskú spravodlivosť.

Kvôli tomuto ľudskému právu sa často utiekame k súdom, aby sme našli spravodlivosť. Ak však zbadá, že druhému bratovi chutia marhule a bude predstierať, že jemu nechutia – zje len jednu - a povie druhému: „Brat môj, ty zjedz ostatné marhule, pretože mne nechutia, trochu mi aj škodia a preto bude lepšie, aby som ďalšie nejedol,“ vtedy má Božiu spravodlivosť, vďaka ktorej dáva prednosť tomu, aby bol podľa ľudského chápania ukrivdený. Avšak Božia blahodať mnohonásobne odmení jeho obeť. Tento človek dostáva Božiu blahodať „vo vreci“ (myslí sa tým veľa).

Poviem ti ešte jeden príklad, aby si to dobre pochopil. Ak príde niekto a povie mi: „Otče“ táto kélia je moja, preto sa pozbieraj a odíď odtiaľ, choď tam pod kyparis (ktorý je na dvore kémie), lebo táto kélia je moja,“ vtedy, ak mám Božiu spravodlivosť, prijmem to s radosťou a, samozrejme, sa mu poďakujem za jeho

ochotu, že mi dá miesto pod kyparisom, ktoré mu skôr patrilo. Ale ak mám ľudské právo – a toto chcem uplatniť vo svojom živote – potom to neprijmem a začnem sa s ním naťahovať a hádať a keď ho nepresvedčím, dôjdeme až na súd.

Ozajstný kresťan sa však nesmie súdiť a v žiadnom prípade nesmie podnieť súdny proces voči inému, aj keby vzal jeho oblečenie.

Existuje iba jeden rozdiel medzi kresťanmi a tými, ktorí neveria v Christa. Pre kresťanov je zákonom Božia spravodlivosť, pre neveriacich ľudské právo.

Spravodlivosť ľudí je nulou v porovnaní so spravodlivosťou Boha. Náš Pán prvý uplatnil túto Božiu spravodlivosť. Keď Ho súdili, neobhajoval sa, keď na Neho pľuvali, nesťažoval sa, keď trpel, nehrozil, ale všetko vytrvalo a mlčanlivo znášal bez akéhokoľvek odporu. Dovolil dokonca, aby Mu vzali aj Jeho odev a tak bol Boh zhanobený pred svojím stvorenstvom. Najdôležitejšie zo všetkého však bolo, že nielenže nežiadal pomoc ľudských zákonov, ale, naopak, ospravedlňoval svojich mučiteľov pred svojím Otcom a modlil sa za nich, aby im bolo odpustené: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, či činia“ (Lk 23, 34).

My však nehľadáme na príklad nášho Boha a neprestávame súdiť iných, ak nedostaneme späť veci, ktorých sa dožadujeme, niekedy znásobené, keď okrem dlhu chceme aj úroky. Naše právo sa tak stáva počiatkom veľkej krivdy.

Pripravila: **Zuzana Sadilková**

Zdroj: Jeromonach Christodoulos Svätohorský, Starec Paisij, Prešov 1999.

Вѣрѹю во ѣдинаго бѣа оца вседержителя, творца нбѹ и земли, видимыхъ же вѣмъ и невидимыхъ. И во ѣдинаго гда ииса хрѣта, сѣа бжѣа, ѣдинороднаго, иже ѿ оца рождѣннаго прѣжде вѣхъ вѣкхъ. свѣта ѿ свѣта, бѣа истинна, ѿ бѣа истинна, рождѣнна, не сотворѣнна, ѣдинобщина оцѹ, имже всѣ быша. насъ ради челоѣкхъ, и нашего ради спсѣнѣа шѣдшаго съ нбсхъ, и коплотѣвшагося ѿ дха сѣа и мрѣи дбѹ, и вочеловѣчшася. распятаго же за ны при понтиѣстѣмъ пѣлатѣ, и страдавша, и погребѣна. И воскресшаго въ третѣй дѣнь, по писанѣсмъ. И возшѣдшаго на нбсѣа, и сѣдѣщаа водеснѹ оца. И пакѣи градѹщаго со славою сѣдѣти живѹимъ и мѣртвѹимъ, ѣгѹже црѣвѣю не бѣдетъ концѣа. И въ дха сѣаго, гда животворящаго, иже ѿ оца исхѣдѣщаго, иже со оцѣмъ и сѣномъ спокланѣема и слаѣнна, гл҃голаѣщаго прѣроки. Во ѣдинѹ сѣдѹ, собѣорнѹ и апльскѹ црковѣ. Исповѣдѹ ѣдино крѣпѣнѣе, во ѡставленѣе грѣхѹвхъ. Чѣю воскресѣа мѣртвѹихъ: И жѣзни бѣдѣщагѹ вѣка, аминь.

Otázky a odpovede

Otázka: „*Sláva Isusu Christu! Drahý otče, chcel by som sa opýtať, resp. vysvetliť slová Svätého Písma: „Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev“. Ako mám týmto slovám rozumieť, keď na základe nich katolíci tvrdia, že ich cirkev je tá pravá a apoštolská? Ďakujem za vysvetlenie.*“

Odpoveď: „Svätý Ján Kronštadtský tieto slová vysvetľuje takto: „Klinec katolíckej pýchy a katolíckych lží v dogmách, v správe a mravouke je prvenstvo pápeža, domnelé a nesprávne chápanie výroku Spasiteľa: „Ty si Peter, a na tejto skale postavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu“ (Mt 16, 18). Všetci svätí otcovia prvých a ďalších storočí ako aj samotní prví (vtedy ešte) pravoslávni pápeži (tento titul vtedy chápali jednoducho ako oslovenie otec) priznávajú, že pod Skalou, ktorá tvorí základ (Cirkvi), tu treba rozumieť samotného Isusa Christa“. Aj apoštol Pavol hovorí: „Tou skalou bol Christos“ (1Kor 10, 4). Možno Ťa ešte napadne otázka, prečo hovorí Isus Christos najprv o Petrovi a potom zrazu o sebe a ako vieme, že zmenil predmet reči? Isus Christos nečakane menil predmet reči a upriamoval pozornosť poslucháčov na duchovnejšie a väčšie predmety aj pri iných príležitostiach. Keď sa Christos napríklad raz nachádzal v jeruzalemskom chráme, zrazu povedal: „Zborte tento chrám a ja ho za tri dni postavím“ (Jn 2, 14). Tieto Jeho slová zdanlivo hovorili o chráme, v ktorom sa práve nachádzal, teda o jeruzalemskom chráme a prítomní to tak aj pochopili, a predsa Isus Christos hovoril už o niečom celkom inom. Aj vtedy, presne tak ako po slovách o Petrovi, začal nečakane hovoriť o sebe, o zabíí Jeho Tela a o Jeho vzkriesení po troch dňoch. Tak to vysvetľuje aj samotné Evanjelium. O tom, že Christos zmenil aj po slovách o Petrovi predmet reči, svedčí okrem iného aj to, že v prvej časti hovorí doslova o Petrovi: „Ja ti hovorím, že ty si Peter“ (v pôvodnom gréckom jazyku Petros) a v druhej časti hovorí už o Skale (gr. Petra). Čiže Petros je Peter (v preklade kameň) a Petra (v preklade Skala) je Christos. Peter bol v tej chvíli nazvaný kameňom, pretože mocne a neochvejne vyznal správnu vieru v Christa ako Syna živého Boha, ale Isus Christos zostáva jedinou Skalou, alebo inak povedané, Základným Kameňom, na ktorom stojí Cirkev. Kameňov je v stavbe Cirkvi veľa, okrem Petra sú to všetci rovnako silno a správne veriaci ako Peter (živými kameňmi nazýva veriacich aj sám ap. Peter - 1Pt 2, 5) a najmä apoštolí, ktorí sú spolu s Petrom nazvaní nielen kameňmi, ale dokonca aj stĺpmi (Gl 2, 9), avšak základný Kameň a Skala, na ktorej stojí Cirkev, zostane navždy iba jedna - je ňou Isus Christos. On je jediný uholný Kameň a jediná skutočná Hlava Cirkvi. Niektorí svätí otcovia

(napr. sv. Ján Zlatoústy) hovoria, že pod Skalou, na ktorej si Christos vystavil Cirkev, je potrebné rozumieť okrem samotného Isusa Christa aj správnu a pravdivú vieru v Neho, takú, akú mal apoštol Peter a ostatní apoštoli a pravdivo veriaci, pretože pravda - to je Christos (Jn 14, 6). Takýto je výklad pôvodnej, apoštolskej, sobornej a cirkevnej Tradície Cirkvi zapísaný v dielach svätých otcov a pôvodných bohoslužobných textoch Cirkvi. Takýto výklad je v súlade s kontextom celého Svätého Písma a najmä s jeho duchom, čiže s duchom pokory a úcty pred Christom, naším Bohom a Spasiteľom. Najmä tohto ducha pokory sa držíme, aby sme nestratili zdravý duchovný život. Nikomu, ani svätým neprpisujeme viac, než im patrí. Skutočná úcta je len tá, ktorá je taká, aká má byť. Neprimeraná úcta neprospieva nikomu, ani svätým, ani nám“.

S láskou v Christu **prot. Štefan Pružinský, ml.**

Otázka: „*Prečo je pre človeka dôležitý krst?*“

Odpoveď: „Odpoviem Ti slovami samotného Isusa Christa. On hovorí, že kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený. Čiže krst je potrebný pre spasenie. V krste sa človek zbaví zlých síl, zlých duchov a hriechov a prijme dary Svätého Ducha – duchovný pokoj, duchovnú radosť, duchovnú múdrosť a mnohé ďalšie dary. V krste sa človek narodí pre duchovný život, stáva sa členom Christovej Cirkvi a duchovným vojakom, ktorý duchovnými zbraňami – modlitbou, pôstom, sv. Eucharistiou, Božím slovom, láskou a mnohými ďalšími zápasí za dobro, spravodlivosť a večný život s Bohom. Krst je základ, na ktorom sa v duchovnom živote buduje všetko ostatné. Tak ako základy domu prinášajú úžitok len vtedy, keď sa na nich niečo vybuduje, tak aj ku krstu je potrebné ďalšie snaženie a skutky, aby sa dary krstu mohli ukázať a prejavíť pre dobro pokrsteného aj mnohých ďalších ľudí. Krst je začiatkom a prvým krokom ku krásnemu a blaženému duchovnému životu v Bohu. Čo je to za život, to sa nedá opísať, ale iba vyskúšať. Poznajú ho tí, ktorí ku krstu pripojili úprimnú a nepokryteckú vieru a lásku k Bohu a k ľuďom a podľa nej žijú. Bez praktického života podľa Evanjelia krst stráca zmysel a neprináša nič. Ten, kto prijal krst a potom si ho neváži, tomu pribúda iba ďalší hriech zneuctenia Božej svätyne. Svätí otcovia, ktorým bolo zjavené, čo sa deje s ľuďmi po smrti, hovoria, že najviac po smrti trpia tí, ktorí prijali najviac Božích darov, ale nežili podľa nich. Želám Ti krásny duchovný život plný obetavej lásky a viery, na konci ktorého bude spása a večný život.“

S láskou v Christu **prot. Štefan Pružinský, ml.**

Liturgia a jej vplyv na kresťanské hodnoty 2/2

Túto pokoru a uvedomelú závislosť od Stvoriteľa umocňuje celý rad krátkych a dlhších modlitieb (Niktože dostojin..., Bože očisti mja hrišneho a pod.) ako aj liturgická etika, zahrňujúca poklony adresované Hospodinovi, spoluslúžiacim i vernému národu. No tieto modlitby rozvíjajú i celý rad iných hodnôt. Dalo by sa veľa písať o pamätaní na blížnych, ktorí sú trpiaci, či v akejkolvek núdzi (plaviacich sa, pocestných, nemocných, trpiacich, zajatých, chudobných...). Ešte jasnejšie a s väčšou naliehavosťou toto sociálne cítenie a záujem o blížneho rozpaľujú modlitby v liturgii sv. Vasiľa Veľkého podopreté súhlasným modlitebným zvolaním ľudu „I vsich i vsja.“ Ďalšou krásnou súčasťou tejto Tajiny je historická pamäť na všetko, čo pre nás Boh urobil i samotná sebareflexia ľudstva „i otpádšyja vostávil jesi“ (keď sme padli, opäť si nás pozdvihol- liturgia sv. Jána Zlatoústeho); „no preslúšavša Tebe istinného Boha“ (no neuposlúchli sme Teba, ozajstného Boha - liturgia sv. Vasiľa Veľkého). Nemožno tu nespomenúť i eschatologickú dimenziu liturgie, ktorá prebúda v človeku pocit zodpovednosti za všetko, čo robí, veď „pominájušče... vtoróje i slávnoje páki prišestvije“ (pamätajúc...na slávny druhý príchod). No hodnoty, na ktoré liturgia upozorňuje, by sa nedali nazvať kresťanskými, keby boli len povrchné, farizejské. Preto modlitby naliehavo a razantne upozorňujú, že všetko, čo robíme a za čo sa modlíme, Boh prijme iba vtedy, keď to nebude nedbalé, ale skutočne úprimné - „prijemľaj žertvu chvalénija ot prizyvájuščich Ťa vsim sérdcem“ (prijímajúci obeť chvály, od tých, ktorí ťa vzývajú celým srdcom – modlitba v Liturgii sv. Jána Zlatoústeho). Som toho názoru, aby sa episkopi či duchovní snažili tieto liturgické modlitby čo najviac sprístupniť

na zamyslenie

veriacemu ľudu, buď ich vysvetľovaním, objasnením, alebo ich hlasným a nenáhlivým čítaním tak, aby boli pre účastníka liturgie dostupné.

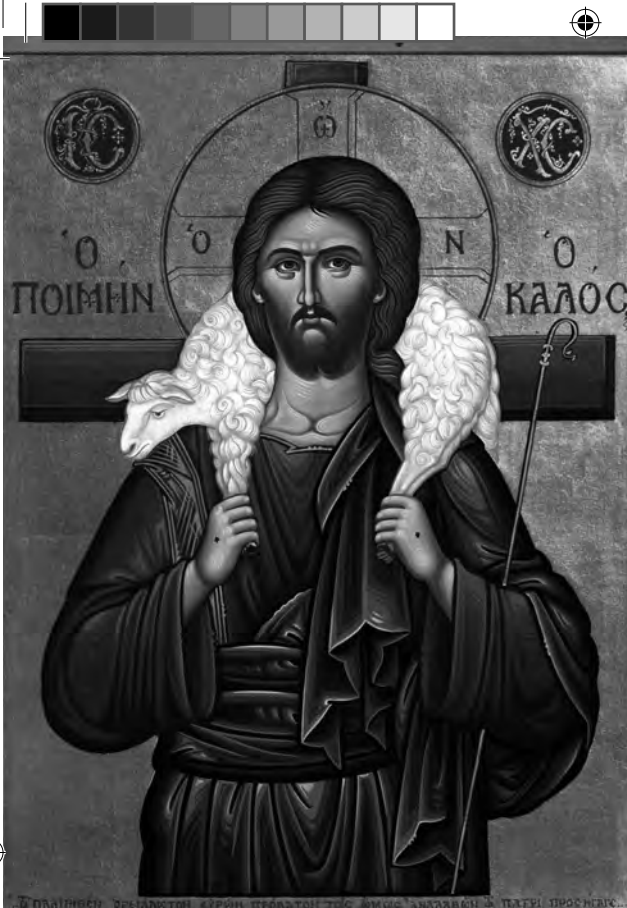
Liturgia taktiež umocňuje potrebu spolupatričnosti, veď samotný starý slovanský názov „Pričaščenje“ vyjadruje to, že sa stávame súčasťou = časťami Tela Christovho a Jeho údmi, ktoré sú bytostne prepojené a radosť či bolesť jednej časti Tela, sa stáva radosťou či bolesťou i ostatných údov. Na jednej strane liturgia ako taká potláča duch sebeckého a sebestačného individualizmu a presadzovania svojho „ja“ na úkor celku (o tom svedčí drvivá väčšina modlitieb liturgie), no na druhej strane sa jedinečnosť človeka v liturgii ne stráca ani nezaniká. Veľmi pekne je to vyjadrené v samotnom akte Prijímania, kde sa dokonca hovorí konkrétne meno človeka prístupujúceho k sv. Tajinám. Práve títo konkrétni ľudia posilnení Christom majú za úlohu nie egoisticky sa uzatvoriť, ale v „pokoji odísť“ do tohto hriešneho sveta a spoločnosti, ktorá ich obklopuje, pokorne prosiac Spasiteľa, aby ich učinil „synom sveta“ (synmi svetla - ďakovné modlitby po sv. Pričaščení), pamätajúc pritom, že „vsjak dar soveršen svyše jest, schoď'jaj od Tebe, Otca svitov“ (každý dokonalý dar je zhora, pochádza od Teba, Otca svetiel - zaambonová modlitba).

Myslím si, ba čo viac, som skalopevne presvedčený, že práve takýto aktívny prístup k službe Bohu a ľuďom, bez povýšeneckého namýšľania si o svojej dokonalosti a užitočnosti, môže byť jedinou účinnou protiváhou proti dnešnému duše-požírajúcemu a egoisticky- nadutému individualizmu, ako aj novodobému európskemu zatlačaniu konkrétneho človeka do „šedej, bezvýznamnej“ a ľahko manipulovateľnej masy. Nech nám teda Svätá liturgia stále a znova pripomína, že v tejto zodpovednej, ale nádhornej službe nie sme sami, no spolu „s Presväťou Bohorodičkou, svätými anjelmi, praotcami, prorokmi, apoštolmi, mučeníkmi...“, no najmä s naším milovaným Spasiteľom Christom, lebo Svätá liturgia je: Cirkev s Christom a v Christu a Christos medzi nami a v nás.

Prípravil: **prot. Peter Savčak**

**АГГЛЕ БЖІЙ, ХРАНИТЕЛЮ МОЙ СТЫЙ, НА СОБЛЮ-
ДЕНІЕ МНѢ ѿ БГА СХ НЕБЕСЕ ДАННЫЙ, ПРИЛѢЖНѦ
МОЛЮ ТЯ: ТЫ МА ДНЕСЬ ПРОСВѢТИ, И ѿ ВСАКАГѦ
ЗЛА СОХРАНИ, КО БЛАГОМЪ ДѢЛАНІЮ НАСТАВИ И НА
ПЪТЬ СПАСЕНІА НАПРАВИ. АМІНЬ.**

Poučenia kresťana

O pýche

Pýcha je veľmi ohavný hriech, ale málokto to vie, pretože pýcha sa ukrýva hlboko v srdci človeka. Začiatkom pýchy je nepoznanie samého seba. Keby človek poznal samého seba, poznal by svoje nešťastie, svoju biedu a nikdy by sa nepýšil. Tak ako strom poznáme podľa plodov, tak pýchu poznáme podľa skutkov.

Pozrime sa, aké ovocie vzniká z trpkého semena pýchy.

1. Pyšný človek za každú cenu hľadá česť, slávu a pochvalu. Pyšný človek sa túži ukazovať iným, chce veliť a rozkazovať. Ak mu niekto nechce splniť jeho želanie, veľmi sa hnevá a zlostí.

2. Keď pyšného človeka pozbavia vedúceho postavenia, veľmi nadáva a zlostí sa. Rozmýšľa

o tom, kde zhrešil a v čom je vinný. Uvažuje o tom, že nebola docenená jeho práca a zásluhy. Často sa stáva, že pyšný človek spácha samovraždu.

3. Pyšný človek si naberie oveľa viac práce, ako stačí urobiť. Ó, človeče, prečo na seba berieš bremeno, ktoré nemôžeš uniesť?

4. Pyšný človek sa svojvoľne mieša do cudzích záležitostí, chce každého poučať a každému prikazovať. Pritom sám nevie, čo robí, tak ho zaslepuje pýcha.

5. Povyšuje sa a chváli sa bez hanby. Vraj urobil to i ono, má také a také zásluhy. Ó, človeče, počítas svoje zásluhy? Prečo nehovoriš radšej o svojich hriechoch? Keď sa hanbiš hovoriť o hriechoch, hanbi sa aj chváliť.

6. Pyšný človek opovrhne úspešnými ľuďmi a ponizuje ich. Vraj úspešní ľudia sú podlí, zlí a klamú. A pritom sú takí ľudia ako on. Všetci sme ľudia. On je hriešnik, ale ani ty sa nevyhneš tomuto pomenovaniu. Každý z nás je hriešnik, každý hreší, ale v inom. „Veď“ všetci zhrešili a chýba im Božia sláva“ (Rim 3, 23).

7. Pyšní ľudia sa nepokoria, nepodriaďa sa vládcom, ani svojim rodičom. Majú krutý a neoblomný charakter, stále chcú presadzovať svoju vôľu.

8. Pyšný človek dobro, ktoré má v sebe, pripisuje svojej snahe, práci, rozumu a nie Bohu. Ó, človeče! Čo môžeš mať, keď si prišiel na svet nahý? Čo by si mal, keby ti to všetko nedal Boh – prameň všetkého dobra? Čo zmôže tvoja snaha, práca bez pomoci Toho, ktorý Jediný môže všetko a bez ktorého sme všetci ničím ako tieň bez tela?

9. Pyšný človek nemá rád dohováranie, napomínanie, považuje sa za dokonalého a čistého, a pritom je zašpinený hriechom.

10. Keď pyšného človeka postihne neúspech, pohrdanie a bieda, netrpí, ale rozhorčuje sa, hundre a často aj hanobí.

11. V slovách a činoch je povýšenecký, ukazuje svoju vážnosť a váženosť. Všetko ovocie pýchy je trpké a protiví sa Bohu. „Vy sa robíte pred ľuďmi spravodlivými, ale Boh pozná vaše srdcia, lebo čo je u ľudí vznešené, pred Bohom je ohavné!“ (Lk 16, 15). Preto je aj napísané: „Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený“ (Lk 14, 11).

Opakom pýchy je cnosť a pokora. Nakoľko sa Bohu protiví pýcha, natoľko Mu je milá pokora. Boh sa najradšej a milo pozerá na pokorné a vrúčne srdce. Preto aj Presväta Bohorodička o sebe hovorí: „Lebo zhliadol na poníženosť svojej služobnice“ (Lk 1, 48). Keď od človeka odstúpi pýcha, na jej miesto sa dostáva pokora. Čím viac sa znižuje pýcha, tým viac rastie pokora. Jedno ustupuje druhému. Odchádza temnota a nastupuje svetlo. Temnota je pýcha, pokora je svetlo. Preskúmajme svoje duše a posúdme svoje konanie, a spoznáme našu biedu. Budeme mať dostatočnú príčinu na to, aby sme boli pokorní. Rodíme sa nahí a s plačom, žijeme v hriechu, utrpení a nešťastiach a zomierame so strachom, chorobou a žiaľom. Zo zeme sme vzišli, do zeme sa navraciame. Pod ňou nevidno, kto je bohatý a kto chudobný, kto je pán a kto obyčajný človek, kto je múdry a kto nerozumný. Tam sú si všetci rovní. V čom sa líši zem a hnoj?

Milovaní kresťania, poznajme svoje nešťastie! Pokorte sa teda pred mocnou Božou rukou, aby vás povýšil v určenom čase (1 Pt 5, 6). Vedzme, že sme kresťania od pokorného Christa, jeho krotkého srdca. Je hanbou, keď sa pýšime, veď Isus Christos, veľký a najvyšší Boh sa zmieril. Je hanbou pýšiť sa poddanému, keď je Hospodin pokorný. Nie je nič horšieho, ako keď je kresťan pyšný, a niet nič krajšieho, ak je pokorný. Pokorou človek preukazuje, že je skutočným učeníkom srdcom pokorného Isusa Christa. „Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa. Lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu“ (Mt 11, 29). Pamätajme si navždy apoštolove slová: „Boh pyšným odporuje, ale pokorným dáva milosť“ (Jk 4, 6).

Poučenia vladyku Tichona, biskupa voronežského a jeleckého.

Preložila: **Elena Tišková**

Oslavy Bratstva pravoslávnej mládeže

V jedno piatkové ráno, koncom marca roku 1990, sa v Prešove stretlo niekoľko mladých ľudí. Cieľom dňa bolo založiť organizáciu, ktorá bude združovať mladých pravoslávnych veriacich na Slovensku.

Po dvadsiatich piatich rokoch môžeme povedať, že toto piatkové ráno 30. marca 1990 bolo pre mnohých z nás výnimočné, a aj preto sme si povedali, že štvrtstoročnica je určite vek, ktorý sa patrí osláviť.

Víkend Antipaschy 2015 sme teda vyhradili oslavám 25. výročia vzniku Bratstva pravoslávnej mládeže na

Slovensku – SYNDESMOS. Na piatkovej večerni sme mali možnosť privítať prvú skupinu zahraničných hostí – mládežníkov z Užhorodu (Ukrajina) spolu s o. Viktorom Paloshom a tiež prezidenta Bratstva pravoslávnej mládeže v Českej republike, brata Marti-na Létala. Piatkový večer sme trávili spevom a tancom v priestoroch blízkej reštaurácie. O zábavu sa, ako už býva zvykom, postarala skupina Oceľarov z Falkušovec, ktorej členmi sú aj naši mládežníci, Vlado Duč-Anci a Maťo Majerník.

Sobotňajšie oslavy sme začali Svätou liturgiou, na ktorej sa zúčastnili už aj mládežníci z poľského Bialystoku, ktorí k nám prišli na čele s prezidentkou poľského Bratstva, sestrou Martou Calpinskou.

Liturgiu viedol o. Viktor, s ktorým spoluslúžili, okrem iných, aj terajší duchovní BPM. O spev sa postaral mládežnícky zbor katedrálneho chrámu v Košiciach pod vedením dirigentky, sestry Slávky-Xénie Rudačkovej. Mnoho veriacich, medzi nimi aj naši mládežníci, pristúpili k Eucharistii.

Po liturgii sme sa posilnili dobrotami, ktoré pre nás pripravili veriaci a mládežníci z Košíc. Ďalší program pokračoval opäť v blízkej reštaurácii. Po úvodnej modlitbe sa mládežníkom a hosťom prihovorila prezidentka Bratstva, sestra Jožka Polakovičová, ktorá tiež prečítala pozdravný list od o. Alexandra (Halušku), viceprezidenta Bratstva. Veľmi nás potešil aj pozdravný list vладыky Teodora, arcibiskupa mukačevsko-užho-

rodskej eparchie, ktorý prečítal o. Viktor. Slovo dostala tiež prezidentka poľského Bratstva, ktoré tohto roku oslavuje už 35. výročie svojho vzniku, s. Marta Calpinska, a prihovorili sa k nám aj duchovní BPM.

Popoludňajší program sa niesol v znamení spomienok na akcie, ktoré boli v minulosti, ale sú aj dnes pripravované členmi našej organizácie. Potešila nás aj prítomnosť zakladajúcich

ІСТІНА

členov BPM, ktorých deti sú teraz členmi košickej skupiny. Vedúca košickej skupiny, sestra Katka Sopková, pre nás pripravila prezentáciu zostavenú z fotografií rôznych aktivít, cez zahraničné návštevy, tábory v Ruskej Volovej až po púte, či plesy Bratstva počas 25 ročného obdobia.

Pozvanie na oslavy tiež prijali bývalý prezident BPM brat Viktor Dutko i nedávny prezident o. Ivo Petrovaj a bývalá viceprezidentka Vierka Pasterová, ktorým by sme sa touto cestou chceli poďakovať za to, že aj napriek svojej pracovnej vyťažенosti si našli čas a prišli medzi nás.

Vďaka patrí najmä Hospodu Bohu za to, že nám umožnil sa stretnúť pri takejto krásnej príležitosti a potom aj košickým veriacim a mládežníkom, ktorí nás s láskou privítali a postarali sa o nás.

V neposlednom rade srdečná vďaka patrí aj o. Vasil'ovi Bardzákovi, protosynkelovi (riaditeľovi) úradu MKPE, ktorý svojou prítomnosťou potvrdil záujem vedenia eparchie o dianie v BPM i za finančnú pomoc, ktorú venovala michalovsko-košická eparchia. Bolo nám veľmi ľuto, že na tak významnom výročí sa nemohli, pre služobné povinnosti v zahraničí, zúčastniť aj naši vладыkovia.

Pevne však veríme, že v budúcnosti sa na takýchto milých udalostiach bude zúčastňovať omnoho viac mladých pravoslávnych, ktorým záleží na dianí v našej Cirkvi i v Bratstve pravoslávnej mládeže.

Ved' Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku bolo predsa založené práve za účelom ich spájania.

Sláva Bohu za všetko!

Vedenie BPM

6/2015

Stretnutie BPM v Inovciach

„Bez prestania sa modlite“ (1 Sol 5, 17). Tieto slová sv. apoštola Pavla boli nosnou témou mládežníckeho stretnutia, ktoré na prelome apríla a mája pripravilo vedenie Michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie. Predĺžený víkend v Inovciach sme začali zľahka, vo štvrtok 30. apríla 2015, zoznamovacím večerom. V piatok po liturgii v miestnom chráme sv. proroka Eliáša a sv. kňaza-mučeníka Maxima Sandoviča bola na programe beseda o tom, čo je modlitba a ako sa máme modliť. Pozvanie na túto besedu prijal o. Juraj Sičák z Uble a svojou prítomnosťou nás potešil aj vladyka Juraj. Keďže človek je bytosť nie len duchovná, ale aj telesná, popoludnie sme venovali prechádzke a športu. Duchovní otcovia, spolu so svojimi mátuškami

pre nás na piatkový podvečer a sobotňajšie dopoludnie pripravili rôzne vedomostné súťaže. Prvou z nich bola súťaž s názvom „Milujeme pravoslávie“, kde proti sebe nastúpili družstvo dievčat a družstvo chlapcov. Veľmi napínavý vedomostný boj sa nakoniec skončil remízou. Sobotňajšia súťaž niesla názov „Aktivity“ a súťažili štyri družstvá. Okrem vedomostí z náboženstva sme museli zapojiť aj fantáziu a kreativitu, aby sme svojich spoluhráčov naviedli na správnu odpoveď kresbou,

pantomímou alebo nápodobou. Stretnutie sme ukončili modlitbou v sobotu popoludní. Na tomto mieste by sme sa radi poďakovali v prvom rade Hospodu Bohu za to, že nám umožnil stráviť niekoľko dní v príjemnom prostredí a ešte príjemnejšej spoločnosti. A tiež duchovným michalovsko-košickej eparchie a ich matuškám za to, že pre nás s láskou toto stretnutie pripravili.

Košickí mládežníci

Oslavy BPM - fotogaléria

